

Realizarea Pactului rural în statele membre

Document de informare tematică

Septembrie 2023

Informațiile și punctele de vedere exprimate în prezentul document aparțin autorului (autorilor) și nu reflectă neapărat opinia oficială a Comisiei Europene. Comisia nu garantează exactitatea datelor incluse și nici nu poate fi trasă la răspundere pentru modul în care ar putea fi utilizate informațiile conținute în prezenta publicație.

Funded by
the European Union

Cuprins

1	Introducere.....	1
2	De ce este necesar Pactul rural?.....	1
3	Componentele Pactului rural	2
3.1	Structuri și mecanisme de implicare a comunităților rurale.....	3
3.2	Un membru desemnat al guvernului și servicii specializate pentru abordarea problemelor rurale în cadrul politicilor.....	4
3.3	Consolidarea capacităților și sprijinirea colaborării în rețea pentru o gamă largă de părți interesate.....	5
3.4	O viziune orientată spre viitor, pusă în aplicare printr-o strategie/un plan de acțiune holistic(ă) .	6
3.5	O analiză eficace din perspectiva mediului rural și sisteme de date adecvate.....	6
3.6	Sisteme de guvernare adecvate pentru a facilita coordonarea.....	7
3.7	Mecanisme de coordonare a alocării fondurilor și de asigurare a sinergiilor.....	8

1 Introducere

Prezentul document de informare tematică descrie principalele elemente sau componente necesare pentru a mobiliza părțile interesate în jurul Pactului rural și a promova acțiuni concertate în vederea îndeplinirii obiectivelor viziunii pe termen lung privind zonele rurale ale UE în contextul specific al fiecărui stat membru sau al fiecărei regiuni. Totodată, documentul prezintă câteva exemple de moduri în care aceste elemente sunt puse în practică. Publicația de față se adresează în primul rând autorităților publice de la nivel național (și de la nivel regional în statele membre în care autoritățile regionale au competențe legislative sau de programare), organizațiilor societății civile (în special celor implicate în elaborarea de politici sau în activități de susținere și promovare), cercetătorilor, organizațiilor de afaceri și altor părți interesate de politicile rurale.

Dacă vă întrebați cum se poate realiza Pactul rural în țara sau regiunea dumneavoastră, prezentul document de informare este pentru dumneavoastră!

2 De ce este necesar Pactul rural?

După cum a subliniat Președinta Comisiei Europene, Ursula von der Leyen, zonele rurale sunt **esențiale** pentru identitatea și bunăstarea Europei. Totodată, acestea dețin un rol important în abordarea principalelor **provocări** sociale și de mediu. Pentru ca zonele rurale să prospere, este necesar un **efort coordonat** din partea număr larg de actori și părți interesate de la diferite niveluri de guvernare.

În 2021, după o amplă reflecție și consultare în comun cu părțile interesate, Comisia Europeană a publicat o comunicare privind **viziunea pe termen lung pentru zonele rurale ale UE (LTVRA)**. A fost elaborat un **plan de acțiune rurală** pentru a realiza această viziune, articulat în jurul a nouă inițiative emblematice, 15 acțiuni însoțitoare și șase acțiuni orizontale, ce reflectă angajamentul Comisiei de a crea până în 2040 zone rurale mai puternice, mai reziliente, mai conectate și mai prospere. Una dintre aceste acțiuni orizontale este de a propune un **Pact rural** – un mecanism de implicare și încurajare a acțiunilor din partea tuturor părților interesate relevante și a nivelurilor de guvernare care pot contribui

Obiectivele Pactului rural

la realizarea viziunii pe termen lung.

Amplificarea vocii zonelor rurale și includerea lor în agendele politice

Colaborarea, în rețea și învățarea reciprocă

Angajamente de acțiune

În iunie 2023, Comisia Europeană a înființat [Grupul de coordonare a Pactului rural](#), alcătuit din principalele părți interesate din mediul rural, pentru a conduce în următorii trei ani procesul aferent Pactului rural, coordonat de Direcția Generală Agricultură și Dezvoltare Rurală, în colaborare cu Direcția

Generală Politică Regională și Urbană. De asemenea, Comisia a înființat Biroul de sprijin pentru Pactul rural cu scopul de a însuflă pactul și a sprijini comunitatea să își atingă obiectivele prin realizarea unor sarcini esențiale. Printre acestea se numără organizarea de evenimente, colectarea și diseminarea de bune practici, coordonarea eforturilor cu alte rețele de politici ale UE, sprijinirea platformei comunitare a Pactului rural, elaborarea revistei „Rural Vision Magazine”, a unui buletin informativ și a unor documente de informare tematică, precum și gestionarea site-ului web și a canalelor de comunicare socială. Toate activitățile de la nivelul UE sunt concepute și desfășurate cu implicarea puternică a părților interesate. Cu toate acestea, pentru a obține rezultate, **este necesară extinderea Pactului rural dincolo de nivelul UE pentru a avea ecou în rândul părților interesate de la nivel național, regional și local.** Autoritățile naționale, regionale și locale sunt responsabile cu numeroase acțiuni de politică care au un impact asupra zonelor rurale, inclusiv cu opțiunile privind modul în care sunt utilizate fondurile UE. Alte părți interesate, cum ar fi organizațiile societății civile, dețin roluri importante în elaborarea și punerea în aplicare a politicilor. Viziunea pe termen lung poate fi realizată numai cu participarea și implicarea activă a acestora. Totodată, bunăstarea și mijloacele de subsistență din zonele rurale – în special din cele care se confruntă cu constrângeri specifice, cum ar fi regiunile montane, insulare sau transfrontaliere – nu depind doar de actorii implicați în mod obișnuit în domeniul agriculturii și al dezvoltării rurale. Autoritățile publice (de exemplu, cele responsabile cu educația, sănătatea, transporturile și alte servicii, energia, mediul sau infrastructura digitală), actorii, din domeniul politicii urbane, precum și întreprinderile și cercetătorii dețin, de asemenea, un rol în acest sens.

În funcție de necesități și de culturile organizaționale existente în întreaga UE, se încearcă crearea de pacte rurale la diferite niveluri (național, regional, local) și sub diverse forme. Este important ca **nicio zonă rurală din UE să nu fie lăsată în urmă** și ca toți să poată beneficia de efortul coordonat de a le face mai puternice, mai reziliente, mai conectate și mai prospere. În acest scop, părțile interesate de zonele rurale din UE ar trebui să adere la comunitatea din jurul Pactului rural existentă la nivelul UE, precum și să ia măsuri practice în propriul lor domeniu de activitate și, totodată, să caute cele mai bune modalități de a **transpune Pactul rural în acțiuni în contextele lor naționale, regionale sau locale.** Astfel de activități la diferite niveluri se vor sprijini reciproc și vor contribui la transformarea viziunii pe termen lung într-o strategie concretă cu rezultate practice, astfel cum au solicitat părțile interesate în cadrul [Forumului la nivel înalt privind politica rurală](#), care a avut loc la Sigüenza (Spania).

3 Componentele Pactului rural

Cu mult timp înainte de dezvoltarea LTVRA, unele state membre ale UE (de exemplu, Finlanda) dispuneau de structuri de guvernare care permiteau politici rurale coordonate și cuprinzătoare în diferite domenii tematice, similare celor susținute și promovate de Pactul rural; alte țări au început mai de curând să pună în aplicare inițiative similare, pe fondul unor tendințe negative, cum ar fi depopularea zonelor rurale, declinul economic și nemulțumirea, sau pentru a valorifica oportunitățile create de finanțarea europeană (de exemplu, Spania și Cehia). Pe baza experienței lor și a procesului LTVRA la nivelul UE, există o serie de **elemente pe care statele membre le pot implementa și care contribuie la realizarea obiectivelor Pactului rural** la nivel național sau regional. Aceste elemente completează cele 11 [principii ale OCDE privind politica rurală](#) și includ:

- > structuri și mecanisme de implicare a comunităților rurale;
- > un membru desemnat al guvernului și servicii specializate pentru abordarea problemelor rurale în cadrul politicilor;

- > sprijin pentru consolidarea capacităților și colaborarea în rețea acordat unui număr larg de actori și părți interesate;

- > o viziune orientată spre viitor, pusă în aplicare printr-o strategie/un plan de acțiune holistic(ă);
- > o analiză eficace din perspectiva mediului rural și sisteme de date adecvate;

- > sisteme de guvernare adecvate pentru a facilita coordonarea și
- > mecanisme de coordonare a alocării fondurilor și de asigurare a sinergiilor.

Luate împreună, acestea constituie componentele unui Pact rural de succes. **Soluțiile individuale pot fi adaptate** la contextul național, inclusiv cadrele juridice și administrative specifice, sursele de finanțare, cultura organizațională și capacitățile părților interesate.

3.1 Structuri și mecanisme de implicare a comunităților rurale

Nu se pot realiza schimbări în mediul rural fără implicarea puternică a comunităților rurale. Se știe că politicile concepute și puse în aplicare într-o manieră participativă au șanse mult mai mari de reușită decât abordările descendente. Acest lucru este valabil în special pentru zonele rurale. Această implicare trebuie să depășească sfera consultărilor ocazionale: ea ar trebui să aibă un caracter **regulat, sistematic și să asigure participarea reprezentativă** a părților interesate cel mai direct vizate. De asemenea, este important ca aceste părți interesate să fie implicate pe parcursul **întregului proces decizional**, de la conceptualizarea și conceperea politicilor până la elaborarea legislației, punerea în aplicare și evaluarea rezultatelor.

Pentru aceasta, sunt necesare mecanisme specifice, adaptate la capacitățile și disponibilitatea reprezentanților comunităților rurale, precum și activități care să încurajeze discuțiile deschise (de exemplu, dezbateri și ateliere). Există o gamă largă de formate posibile: de exemplu, structuri relativ

Parlamentul rural din Letonia

Forumul rural leton (o organizație națională care reunește principalele părți interesate în domeniul dezvoltării rurale din cadrul societății civile) organizează Parlamentul comunităților rurale letone o dată la doi ani. În 2023, acest eveniment a reunit aproximativ 300 de reprezentanți ai autorităților locale și regionale, ai întreprinderilor, responsabili de elaborarea politicilor (inclusiv ministerele agriculturii, protecției mediului și dezvoltării regionale și bunăstării), cadre universitare, profesioniști din domeniul dezvoltării rurale și entuziaști. Participanții au făcut schimb de experiență și a fost elaborată o rezoluție care să servească drept foaie de parcurs pentru toate deciziile din următorii doi ani privind zonele rurale.

Mai multe informații sunt disponibile [aici](#).

formale, cum ar fi grupurile de lucru sau comitetele de coordonare care implică diferite tipuri de actori (de exemplu, Consiliul pentru politica rurală din **Finlanda**) sau evenimente menite să contribuie la formularea și exprimarea nevoilor comunităților rurale, precum și la creșterea gradului de conștientizare cu privire la zonele rurale și de apreciere a acestora în rândul publicului larg. Rețelele existente care au legături directe cu comunitățile rurale pot juca un rol important. Acest lucru ar putea avea loc, de exemplu, în cadrul **parlamentelor rurale naționale**, care permit comunităților rurale și organizațiilor societății civile să stabilească un dialog cu responsabilii de elaborarea politicilor (a se

vedea exemplul **Letoniei**). Astfel de parlamente rurale au fost constituite în multe state membre ale UE (de exemplu, Suedia, Finlanda, Estonia, Ungaria, Slovacia, Țările de Jos, România, Croația, Letonia,

Lituania), precum și în țările învecinate (Bosnia și Herțegovina, Albania, Scoția în Regatul Unit); concluziile acestora sunt prezentate în cadrul reuniunilor bienale ale [Parlamentului rural european](#).

Lidija Pavić-Rogošić, membru CESE, ODRAZ – Dezvoltare comunitară durabilă (HR):

„A sosit momentul ca viziunea pe termen lung pentru Europa rurală să fie nu numai adoptată, ci și pusă în aplicare. În acest scop, avem nevoie de o schimbare de mentalitate, de o mai mare apreciere a zonelor rurale, precum și de **abordări bazate pe realitatea zonei și de mai multă încredere în populația locală**. Ar trebui să renunțăm la politicile compartimentate și să privim zonele rurale într-un mod cuprinzător.”

3.2 Un membru desemnat al guvernului și servicii specializate pentru abordarea problemelor rurale în cadrul politicilor

Dezvoltarea rurală intră, de regulă, în sfera de responsabilitate a unui minister al guvernului; adesea, aceasta se ocupă și de agricultură, silvicultură și/sau economia alimentară. Totuși, deciziile luate de organismele responsabile cu dezvoltarea economică și regională, educația, sănătatea și transportul pot avea un impact egal sau mai mare asupra vieții rurale. Este necesară o conducere puternică în vederea asigurării cooperării tuturor acestor servicii pentru a obține un impact pozitiv asupra zonelor rurale și este esențial să existe un **membru desemnat al guvernului responsabil cu problemele rurale**, astfel încât populația rurală să se simtă auzită. Totodată, crearea unui serviciu special care să se ocupe de aspectele rurale poate contribui la creșterea gradului de conștientizare în rândul organismelor guvernamentale relevante cu privire la importanța zonelor rurale și poate facilita o acțiune coordonată. În exemplele din **Irlanda și Finlanda** pot fi găsite soluții care să constituie o sursă de inspirație.

Consiliul pentru politica rurală din Finlanda

Finlanda a recunoscut de mult timp că politica rurală trebuie să implice toate instituțiile ale căror decizii afectează viața de zi cu zi și spiritul antreprenorial în zonele rurale. Având în vedere cele de mai sus, a fost elaborată o structură care să le reunească și să asigure colaborarea lor: Consiliul finlandez pentru politica rurală. Acesta aparține de guvernul finlandez, iar funcțiile de președinte și vicepreședinte în cadrul său le revin, de regulă, ministrului agriculturii și ministrului afacerilor economice și ocupării forței de muncă. Cei 34 de membri sunt numiți de guvern și reprezintă ministerele, agențiile, sectorul privat și organizațiile societății civile. Activitatea acestora este sprijinită de un secretar general, alături de trei secretari generali adjuncți care reprezintă sectorul public, societatea civilă și organismele de cercetare. Cea mai mare parte a activității consiliului se desfășoară în cadrul unor rețele tematice.

Mai multe informații sunt disponibile [aici](#).

Un astfel de serviciu dedicat poate acționa, de asemenea, ca prim punct de contact pentru părțile interesate de a face schimb de idei sau de a-și exprima îngrijorarea cu privire la problemele din zonele rurale. În mod ideal, personalul acestuia ar trebui să fie format din persoane care înțeleg și comunică bine cu diverse părți interesate din mediul rural și cu diferite departamente administrative și care au experiență în alte sectoare ale economiei sau ale societății civile.

Radim Sršeň, ministru adjunct al afacerilor regionale (CZ):

„Dacă ne uităm la geografia nemulțumirii, trebuie să nu mai vorbim și să începem să acționăm! Pactul rural și anumite inițiative precum analiza din perspectiva mediului rural trebuie să aibă loc **nu numai la nivelul UE, ci și la nivelul statelor membre, la nivel regional și local**. Este necesară o abordare holistică, mai puțin birocratică.”

3.3 Consolidarea capacităților și sprijinirea colaborării în rețea pentru o gamă largă de părți interesate

Participarea părților interesate din mediul rural este esențială pentru realizarea de schimbări în zonele rurale. Însă, pentru a participa în cadrul Pactului rural, multe dintre acestea ar putea avea nevoie de sprijin din partea unor organizații intermediare. Astfel de organizații pot oferi explicații, încurajări și oportunități de dialog, precum și posibilitatea de a face schimb de experiență și de a formula opinii și poziții. Acest tip de sprijin poate fi deosebit de important pentru locuitorii din sate mici îndepărtate, pentru micii fermieri, pentru microîntreprinzători, femei și reprezentanți ai tineretului. Pornind de la consolidarea încrederii și explicarea conceptelor-cheie într-un limbaj simplu, până la dezvoltarea de competențe și formarea specifică, ar putea fi necesar un **efort sistematic pe termen lung** pentru a antrena implicarea acestor „participanți neobișnuiți”. Asigurarea unui buget pentru acoperirea costurilor de deplasare la reuniuni ar putea fi esențială, în special în statele membre de dimensiuni mai mari (cum ar fi **Suedia**, a se

„Viitorul nostru rural” în Irlanda

Politica amplă a Irlandei dedicată zonelor rurale are la bază strategia națională de dezvoltare pe termen lung „Proiectul Irlanda 2040” și viziunea unei Irlande rurale prospere, care să fie parte integrantă a bunăstării și dezvoltării economice, sociale, culturale și de mediu la nivel național.

Pentru a realiza acest lucru, a fost elaborat un set cuprinzător de măsuri de politică, fiecare având alocat un departament guvernamental specific responsabil cu punerea sa în aplicare. Procesul este coordonat de Ministerul Dezvoltării Rurale și Comunitare și este condus de ministrul responsabil, iar progresele sunt monitorizate de Comitetul pentru redresare economică și investiții din cadrul Cabinetului, care este prezidat de prim-ministru.

Mai multe informații sunt disponibile [aici](#).

Implicarea și consolidarea capacităților părților interesate din mediul rural din Suedia

Implicarea părților interesate în probleme care țin de mediul rural din Suedia este facilitată de Rețeaua rurală națională (RRN). Părțile interesate din mediul rural de la nivel național și regional (indiferent dacă pun sau nu pun în aplicare politica agricolă comună) sunt încurajate să solicite dobândirea calității oficiale de membru și să se angajeze să participe activ în cadrul grupurilor de lucru tematice, putând totodată să joace rolul de intermediari care să contribuie la transferul dialogului politic la nivel local. Pentru a facilita participarea actorilor din cadrul societății civile, RRN dispune de finanțare pentru acoperirea costurilor de deplasare și chiar a taxelor (în cazul voluntarilor).

Mai multe informații sunt disponibile [aici](#).

Sprijinirea comunităților rurale în vederea dobândirii accesului la informații și finanțare

În Statele Unite, agențiile și comisiile federale responsabile cu problemele din mediul rural colaborează pentru a se asigura că, în aceste zone, comunitățile au acces echitabil la finanțare federală. De asemenea, acestea oferă expertiză pentru a ajuta respectivele comunități să clarifice prioritățile locale și să solicite finanțare pentru crearea de locuri de muncă, infrastructură și îmbunătățirea comunităților.

Mai multe informații sunt disponibile [aici](#).

vedea exemplul). Pe lângă sprijinul acordat pentru colaborarea în rețea și participare, este important, de asemenea, să se asigure că actorii din mediul rural pot avea acces la finanțare și pot pune în aplicare proiecte care contribuie la LTVRA la nivel local. Ghișeele unice pot consolida și revitaliza comunitățile rurale prin entuziasm, consiliere, colaborare în rețea și pot contribui la îndeplinirea cerințelor de finanțare. Acest sprijin este deja furnizat de numeroase grupuri de acțiune locală LEADER (GAL), putând proveni, însă, și din partea unor servicii specializate (cum este exemplul **SUA**).

Pentru a sensibiliza beneficiarii din mediul rural cu privire la fondurile europene relevante, Comisia Europeană va publica până la sfârșitul anului 2023

un set de instrumente privind oportunitățile de finanțare ale UE pentru zonele rurale. Astfel, se vor centraliza informațiile într-un singur loc accesibil autorităților locale, părților interesate, liderilor de proiect și autorităților de management, ajutându-le să valorifice la maximum noile oportunități oferite de bugetul UE pentru perioada 2021-2027.

3.4 O viziune orientată spre viitor, pusă în aplicare printr-o strategie/un plan de acțiune holistic(ă)

Pentru a aborda provocările cu care se confruntă zonele rurale, factorii de decizie trebuie să aibă o viziune clară care să indice direcția de urmat pe termen lung. Comunitățile rurale și persoanele care doresc să investească, să se stabilească sau să lucreze în zonele rurale, în special din rândul tinerilor, trebuie să știe că sprijinul politic va continua să fie disponibil mulți ani. Pentru aceasta, este necesar un consens larg între grupurile politice și societatea civilă (inclusiv organizațiile rurale și urbane), fermieri, IMM-uri, tineri și diverși actori economici și sociali; totodată, ar putea fi necesare dispoziții eficace privind gestionarea conflictelor. Consensul și implicarea principalelor servicii guvernamentale permit asigurarea **continuității pe termen lung** și a unor resurse suficiente – umane, instituționale și financiare – pentru a transforma o viziune în realitate.

De asemenea, este esențială o strategie multisectorială globală pentru ca viziunea să devină realitate. Întrucât politicile rurale au de înfruntat provocări multiple și complexe, intervențiile fragmentate sunt

lipsite de eficacitate; încercarea de a aborda o singură problemă sau de a sprijini un grup-țintă poate fi chiar contraproductivă. O abordare holistică și integrată contribuie la luarea în considerare a aspectelor sociale, economice și de mediu ale vieții rurale, care, în multe cazuri, sunt interconectate (a se vedea exemplul **Franței**). Un pact rural național sau regional poate fi primul pas în direcția reunirii diferitelor direcții de politică și a facilitării unei **viziuni mai ample și mai integrate** cu privire la zonele rurale. Acest lucru ar trebui să fie transpus în **etape practice** care să formeze un plan de acțiune coerent, indicând în mod clar cine este responsabil și pentru ce, precum și modul în care pot fi monitorizate și evaluate progresele înregistrate.

Programul *France Ruralités*

Pornind de la punerea în aplicare a primei sale agende rurale naționale, guvernul francez a lansat în 2023 un program cuprinzător de stimulare a zonelor rurale. Acesta se axează pe patru piloni: asistență tehnică privind proiectele de investiții pentru municipalități, creșterea finanțării biodiversității în vederea valorificării activelor de mediu din zonele rurale, soluții practice pentru viața de zi cu zi (mobilitate, educație, sănătate, cultură, locuințe etc.) și un nou sistem de proiectare a ariilor dedicate revitalizării zonelor rurale, care beneficiază de facilități fiscale. Un element important al programului este promovarea „locurilor terțe” în vederea stimulării inovării colective.

Programul a fost lansat în colaborare cu prim-ministrul, ministrul tranziției ecologice și coeziunii teritoriale și cu ministrul adjunct responsabil cu autoritățile locale și afacerile rurale. Rezultatele vor fi monitorizate prin intermediul unor indicatori precum procentul de locuințe vacante din zonele rurale, numărul de întreprinderi nou-înființate în mediul rural și procentul de cetățeni care consideră că zonele rurale reprezintă un loc propice pentru a trăi.

Mai multe informații sunt disponibile [aici \(în FR\)](#).

3.5 O analiză eficace din perspectiva mediului rural și sisteme de date adecvate

Întrucât zonele rurale sunt afectate de un număr mare de decizii legislative și administrative, este necesar un mecanism pentru maximizarea efectelor pozitive și limitarea celor negative. Analiza din perspectiva mediului rural este un mecanism care identifică și evaluează impactul noilor reglementări, planuri sau

programe asupra zonelor rurale. Pentru a fi reușită, aceasta trebuie integrată în ansamblul **sistemului de guvernare** și adaptată la structura administrativă specifică a unei țări/regiuni. În **Regatul Unit**, potrivit [Raportului din 2020 privind analiza din perspectiva mediului rural](#), fiecare departament guvernamental are un coordonator desemnat în materie, al cărui rol este să promoveze acest tip de analiză în domeniul său de politică. Totodată, guvernul a elaborat [orientări practice privind analiza rezultatelor politicii din zonele rurale](#). În **Finlanda**, analiza din perspectiva mediului rural este integrată în orientările Ministerului Justiției privind evaluarea impactului propunerilor legislative ale guvernului și este însoțită de metode de evaluare ușor de utilizat, precum și de formarea și **sensibilizarea legiuitorilor**. [Grupul tematic REDR privind analiza din perspectiva mediului rural](#) a pregătit un cadru analitic și recomandări pentru analiza din perspectiva mediului rural la nivel național, regional și local.

Pentru a evalua impactul deciziilor asupra zonelor rurale și a măsura progresele înregistrate în materie de punere în aplicare a politicilor și strategiilor, este esențial accesul la **date de înaltă calitate**. Regiunea spaniolă Catalonia coordonează apariția unei publicații bianuale ample cu statistici detaliate privind zonele sale rurale. Aceste date sunt utilizate de comitetul director regional pentru [viziunea](#) rurală în procesul de monitorizare a noilor propuneri legislative și în evaluarea impactului asupra zonelor rurale. În Ungaria, Sistemul național de informații pentru dezvoltare regională și amenajare a teritoriului (www.teir.hu) integrează date privind zonele rurale din diferite surse într-un modul LEADER dedicat, care furnizează date către GAL și municipalități. De asemenea, procesul decizional bazat pe date concrete privind aspectele rurale poate fi sprijinit de [Observatorul rural](#), lansat în decembrie 2022 de Comisia Europeană pentru a centraliza, analiza și disemina date referitoare la zonele rurale din UE.

3.6 Sisteme de guvernare adecvate pentru a facilita coordonarea

Având în vedere importanța implicării unui număr însemnat de actori politici diferiți în dezvoltarea rurală, este esențial să se instituie un sistem care să faciliteze coordonarea, atât **pe orizontală** (de exemplu, între diverse ministere sectoriale), cât și **pe verticală** (între diverse niveluri de guvernare: național, regional, subregional și local). Această coordonare ar trebui să contribuie la

Combaterea depopulării zonelor rurale din Castilia-La Mancha

În 2021, regiunea spaniolă Castilia-La Mancha a adoptat o lege specială privind măsurile economice, sociale și fiscale dedicate combaterii depopulării și încurajării dezvoltării zonelor rurale. Spiritul puternic de lider al vicepreședintelui regional și sprijinul acordat de un comisar specializat în domeniul provocărilor demografice au jucat un rol esențial în ceea ce privește mobilizarea și implicarea tuturor departamentelor guvernamentale regionale (cum ar fi agricultura, educația, sănătatea și transporturile) în elaborarea legii și în punerea în aplicare a unei strategii regionale care să o transforme în realitate.

Această strategie include o gamă largă de acțiuni și mobilizează 3 322 de milioane EUR din fonduri regionale, naționale și ale UE, inclusiv NextGenerationEU. Pentru coordonarea strategiei, a fost creat Consiliul regional pentru dezvoltarea mediului rural și combaterea depopulării, cu implicarea unor reprezentanți din partea tuturor departamentelor guvernamentale regionale, a consiliilor provinciale și a organismelor locale, precum și a unor actori socioeconomi cu rol cheie (de exemplu, sindicate, întreprinderi, universități și societatea civilă).

Mai multe informații sunt disponibile [aici](#).

evitarea acțiunilor contradictorii sau a dublării eforturilor și să creeze sinergii. Un model de guvernare pe mai multe niveluri ar trebui să implice organizațiile societății civile, întreprinderile și partenerii sociali. Ar trebui instituite mecanisme și stimulente pentru a se asigura că diferitele servicii și niveluri

administrative comunică în mod regulat, iar cooperarea nu se limitează la schimbul de informații, ci facilitează discuții participative deschise și planificarea activităților comune. Organizarea de reuniuni periodice ale membrilor personalului responsabil cu diferite instrumente de politică poate fi utilă, în mod ideal într-un cadru informal, pentru a genera **încredere și o înțelegere comună** a provocărilor și a obiectivelor. O delimitare clară a responsabilităților în cazul sarcinilor specifice și o legitimitate puternică a organismului însărcinat cu procesul de coordonare sunt, de asemenea, extrem de importante, după cum arată exemplul **spaniol**. Unele state membre au [Consilii pentru politica alimentară](#), care pot servi drept model de inspirație pentru platformele pluripartite.

Albert Puigvert, Asociația inițiativelor rurale din Catalonia (ES):

„Înfruntarea provocărilor rurale presupune elaborarea unor **politici transversale care să implice toate nivelurile de guvernare**. În Catalonia, Pactul rural a fost rezultatul unui proces participativ, iar guvernarea acestuia implică societatea civilă, guvernul și parlamentul.”

3.7 Mecanisme de coordonare a alocării fondurilor și de asigurare a sinergiilor

Pe lângă o bună coordonare între diverse organisme, sprijinirea eficace a zonelor rurale necesită **corelarea diferitelor surse de finanțare** – europene, naționale, regionale și locale – pentru a se asigura că numeroasele instrumente combinate sunt suficiente pentru a răspunde nevoilor rurale și sunt

Conceptul de dezvoltare rurală în Cehia

În perioada 2014-2020, Cehia a combinat diferite fonduri ale UE dedicate zonelor rurale: cele 178 de GAL rurale ale sale au acoperit aproape toate zonele rurale ale țării, utilizând Fondul european de dezvoltare regională (FEDR), Fondul social european (FSE) și FEADR, majoritatea fondurilor provenind din FEDR. Pe baza acestei experiențe, Cehia și-a elaborat Conceptul de dezvoltare rurală în 2020, sub supravegherea Ministerului Dezvoltării Regionale, combinând o varietate de surse de finanțare prin instrumente teritoriale și strategii SMART.

În timpul Președinției cehe a UE, a fost inițiat **Pactul rural ceh**. Acesta reunește cetățeni, autorități locale și alți parteneri pentru a promova dezvoltarea rurală în țară.

Mai multe informații sunt disponibile [aici](#) și [aici](#).

adaptate pentru a fi orientate către realitatea beneficiarilor (proiecte la scară mică, capacitate administrativă limitată etc.). Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și politica de coeziune (FEDR, FSE) sunt principalele surse de finanțare din partea UE pentru realizarea de schimbări în zonele rurale, însă există o serie de alte fonduri (fonduri pentru reziliență și redresare) și programe (de exemplu, Erasmus, LIFE) care pot juca un rol. De asemenea, aceste fluxuri de finanțare pot fi **combinate** prin intermediul unor abordări bazate pe fonduri multiple pentru a crea un număr și mai mare de oportunități de acțiune pe

teren, cum se întâmplă în cazul **Cehiei**. Autoritățile de management naționale și regionale pot facilita accesul la finanțare în rândul părților interesate din mediul rural prin instituirea unor fluxuri de finanțare specifice, **care să vizeze zonele rurale** și prin elaborarea unor reguli simple și ușor de utilizat de depunere a cererilor, de eligibilitate și de raportare la nivelul diverselor fonduri. Acest lucru a fost realizat, de exemplu, de **Suedia** în perioada 2014-2020, când toate finanțările pentru dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității dedicate zonelor rurale din patru fonduri ale UE (FEADR, FEDR, FSE și FEPAM) au fost gestionate de o singură autoritate și puse în aplicare printr-un set armonizat de reguli.

O altă soluție este un ghișeu unic, instituit la nivel local, regional sau național, care să sprijine municipalitățile rurale, întreprinderile și ONG-urile în vederea dobândirii accesului la finanțare publică. În unele state membre (de exemplu, în [regiunea Tirol din Austria](#)) acest rol este jucat de GAL din cadrul programului LEADER.